

Hviezdy nad Poľanou

Mgr. František Strýček

Zamysleli ste sa už niekedy nad tým, či ste v poslednej dobe videli na oblohe hviezdy? Alebo že ich v minulosti bolo na oblohe viac? Vo veľkých mestách sú ľudia dneška určite ochudobnení o tento zážitok a zrejme nad tým ani neuvažujú. V kolotoči stresu medzi prácou a televíznymi seriálmi na to akosi neostáva čas. Okrem toho je tu pocit určitého víťazstva civilizácie nad temnými silami prírody. Neuvedomujeme si pritom, že keď prestaneme rozmýšľať o hviezdach bude to práve civilizácia, ktorá veľmi rýchlo skončí. O potrebe tmy v noci hovoril 5. júna na Gymnázium v Detve aj astronóm RNDr. Pavol Rapavý. Študenti Gymnázia aj žiaci z Druhej ZŠ v Detve a zo ZŠ Školská z Hriňovej sa dozvedeli, aký má svetelný smog vplyv na prírodu a človeka. Mnohé živočíchy a rastliny nedostatkom tmy v noci trpia a hynú, u človeka spôsobuje poruchy spánku a môže spôsobiť vážne choroby. A pritom stačí len správne svietiť. Nie hore a do nezmyselných smerov.

Obrázok 1. RNDr. Pavol Rapavý prednáša o svetelnom znečistení

Prednášku venovanú téme svetelného znečistenia zorganizovali členovia Astronomického krúžku pri detvianskom Gymnázium vďaka projektu KomPrax – Kompetencie pre prax „Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť“ s podporou Iuventy, Európskej únie a Operačného programu pre vzdelávanie.

Po prednáške bol kvíz s astronomickou tematikou, kde študenti ukázali, čo všetko si zapamätali, ale aj čo všetko vedia z astronómie. A vedeli toho naozaj dosť, tí najlepší si nakoniec so sebou odniesli pekné ceny.

Členovia astronomického krúžku pripravili vo vestibule školy aj výstavu venovanú problému svetelného znečistenia.

Obrázok 2. členovia astronomického krúžku pripravujú výstavu a astronomický kvíz.

Bohatý program zavŕšilo pozorovanie Slnka astronomickými ďalekohľadmi. Okrem nášho „krúžkového Dobsona“, v ktorom bolo pekne vidieť slnečné škvrny Dr. Rapavý ukázal v špeciálnom slnečnom ďalekohľade aj objekty, ktoré bežne nevidíte, iba ak počas úplného zatmenia Slnka. V spektrálnej čiare ionizovaného vodíka H alfa bolo vidieť nad okrajom Slnka mohutné plazmové „oblaky“ – tzv. protuberancie, na samotnom povrchu bolo vidieť granuláciu, filanty a mnoho aktívnych oblastí.

Obrázok 3 Pozorovanie slmka na Gymnáziu v Detve

Obrázok 4. Členovia astronomického krúžku na výstave o svetelnom znečistení

Krásnu prírodu nášho Podpoľania si treba chrániť, to učíme už malé deti. Podpoľanie má na rozdiel od iných regiónov na Slovensku aj tú výhodu, že tu v noci ešte vidieť na oblohe hviezdy. Obyvatelia veľkých miest nám toto môžu len závidieť. Dokedy však? Svetlo v noci predstavuje vážny ekologický problém. Na Slovensku máme v súčasnosti dve chránené oblasti, v ktorých sa snažíme zachovať nočnú oblohu pre budúce generácie – Park tmavej oblohy Poloniny a Beskydskú oblasť tmavej oblohy.

Obrázok 5. Spoločná fotografia účastníkov podujatia

S Dr. Rapavým som diskutoval o možnosti zriadenia takejto oblasti aj v okolí Poľany. Zhodli sme sa na tom, že by to bolo zaujímavé a z hľadiska rozvoja turizmu to môže atraktívniť tento región, treba len niekoho, kto by nad týmto projektom prevzal záštitu. Viac informácií nájdete na <http://www.svetelneznečistenie.sk/>

PodĎakovanie:

Podujatie sa podarilo zrealizovať vďaka podpore projektu KomPrax – Kompetencie pre prax „Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť s podporou Iuventy, Európskej únie a Operačného programu pre vdelávanie. PodĎakovanie patrí aj Gymnáziu v Detve a členom Astronomického kúžku pri gymnáziu..

„MODERNÉ VZDELÁVANIE PRE VEDOMOSTNÚ SPOLOČNOSŤ / PROJEKT JE SPOLUFINANCOVANÝ ZO ZDROJOV EÚ“